

Велики Четвртак (Велико бденије)



Четвртак Страсне (Страдалне) седмице, у својој служби сећа се свештеног омивања ногу Апостола од стране Спаситеља Тајне вечере, одн. установљења Свете тајне Евхаристије, натприродне молитве и предаје Господа Исуса Христа у руке грешника. Оплакујући почетак Господњих страдања, Црква се у исто време мистично радује поводом установљења Свете Евхаристије - тајне Христовог Тела и Крви, тајне Светог Причешћа. Од изречених речи: "Ово чините у мој спомен..." (Лк 22,19; 1 Кор 11,24), па до данас, Света Евхаристија служи се на свим Православним престолоима докле Господ поново не дође. У току вечере, Господ је открио издајство једног од својих ученика, а потом је са својим ученицима отишао у Гетсимански врт, где је својом личном молитвом указао да је молитва за време невоља, страдања и искушења највећа снага за подношење свих животних потешкоћа, па и телесне смрти.

Тропар (глас 8):

Када се славни ученици за време Вечере умивањем просвећиваху, тада се безбожни Јуда, болујући од среброљубља, помрачиваше, и Тебе, Праведнога Судију, предаје неправедним судијама. Љубитељу новца, погледај онога који се због тога обесио, бежи од ненаситне душе која се дрзнула да тако поступи са Учитељем. Према свима Добри, Господе, слава Ти!

Начин прослављана

На Литургији Великог четвртка освећује се, по потреби, Свето миро у саборним храмовима у седиштима аутокефалних цркава, чије је варење почело на Велики понедељак. На овој Литургији такође се освећују и припремају причасни дарови за болеснике, који се на часним трпезама чувају преко целе године. Уместо херувимске

песме, причасне и песме "Да исполњатсја.." пева се део молитве пред Причешће: "Вечери твојеја тајнија.." Увече се држи велико бденије и чита се Дванаест страсних Јеванђеља, у којима су описана страдања Господња.

За успомену на омивање ногу од стране Спаситеља, у саборним храмовима појединих цркава и данас се врши чин омивања ногу после одслужене архијерејске Литургије Св. Василија Великог, нарочито у Јерусалиму. У Српској Православној цркви, овај чин се вршио већ у првој половини четрнаестог века, као што се види из Типика српског Архиепископа Никодима. У Карловачкој Митрополији обновио га је Митрополит Павле Ненадовић.

Народни обичаји

У таковском крају на овај дан се боје васкршња јаја. Понекад фарбање јаја траје три дана, протежући се на Велики петак и Велику суботу, и то искључиво пре подне. Старији људи памте да су се некад јаја фарбала броћом, копривом и љуском од лука, а касније и варзилом. На Велики четвртак и у Пчињи боје јаја, само то раде рано ујутру пре изласка сунца. Прво обојено јаје деца односе на њиву, која је прва узорана прошле јесени и ту остављају у ораници да га сунце огреје. После подне се јаје враћа у кућу, где се чува целе године. Неко га затрпа озимим усевом, и у оба случаја га зову "чуваркућа". На овај дан се не оре и не обрађује земља.

Срби на Косову у рану зору обоје само једно јаје које се зове "страшник". Док је још свеже од боје, мајка га трља по образима деце. После тога се боје остала јаја, а "страшник" се оставља на видно место у ложичарки. То прво јаје се добро чува да се не разбије.